

Startuje čtvrtý národní screening – plic

Měl by zásadně ovlivnit vysokou úmrtnost lidí na pneumologické nádory

Praha, 27. 7. 2021 – Rakovina plic je nemoc, která zabije drtivou většinu těch, u nichž se objeví. Ničivost choroby spočívá v jejím „tichém“ postupu. Zprvu se výrazně nehlásí, nebolí, a lidé s už jasnými příznaky tak přicházejí pro léčbu pozdě. Osm z deseti nemocných umírá zbytečně – v časných stadiích by šlo nádor odstranit. Takto lékaři bojují o co nejdělsí a nejkvalitnější život s pokročilou nemocí. Naprostý předěl v situaci bude znamenat spuštění čtvrtého národního screeningu – plic, který by měl odstartovat na začátku příštího roku. Plicní lékaři o tento nástroj usilovali řadu let a slibují si od něj zvýšení podílu pacientů, kterým lze nádor operativně odstranit – ze současných 15 % až na 50 %. Na záludnost nemoci upozorňují v rámci Světového dne rakoviny plic, jenž tradičně připadá na 1. srpna.

„Chodí nám stále více pacientů s pokročilým stadiem rakovin plic, částečně i kvůli aktuální situaci s pandemií, kdy se příznaky v podobě kašle a zadýchávání přisuzovaly covidu. S rozvinutým onemocněním se u nás objevovali i mladí lidé. Operativa pro všechna onkologická onemocnění minulý rok odhadem klesla o 20 %. Když lidé nepřijdou, nelze je operovat. Pak už nebojujeme o úplné uzdravení, ale o maximální přežití. Máme k dispozici skvělé moderní léky, které můžeme nasazovat už v první linii. Ale samozřejmě chceme vidět pacienty uzdravené nebo je v našich ambulancích nevidět vůbec a v tom nám pomůže pouze prevence – nekouření, a právě kontrola rizikových jedinců, aby se u nich případný nádor našel včas,“ říká prof. MUDr. Martina Koziar Vašáková, Ph.D., předsedkyně České pneumologické a ftizeologické společnosti (ČPFS) ČLS JEP. Program včasného zachytu karcinomu plic se má týkat asi 30 000 vysoce rizikových osob mezi 55. a 75. rokem, jež vykouří alespoň jednu krabičku cigaret denně. Pro program časně detekce karcinomu plic v ČR je však dle odborníků vhodných až přibližně 0,5 milionu kuřáků.

Na radiologická pracoviště je k vyšetření za pomoci nízkodávkovaného CT pošlou jak plicní, tak praktičtí lékaři. *„Nyní probíhá akreditace radiologických pracovišť, která budou screening provádět,“* doplňuje prof. Koziar Vašáková.

Podle předsedy České aliance proti chronickým respiračním onemocněním prim. doc. MUDr. Milana Sovy, Ph.D. nelze u této nemoci bez screeningu očekávat razantní zlepšení. *„V 85 % případů se na nádor přijde pozdě. Nyní kvůli covidu ještě řada lidí své obtíže zlehčovala, protože se bála jít k lékaři, a to pak vedlo k tomu, že bylo pozdě na operační výkon. Důležitost screeningu pro zlepšení přežití pacientů dokázala i studie NELSON. Podle ní screening snížil úmrtí na rakovinu plic ve sledované skupině o 24 %,“* vysvětluje doc. Sova.

Plicní lékaři a onkologové se shodují na tom, že diagnostika, tedy rozpoznání nádoru musí probíhat na specializovaném pracovišti. *„Máme zde dostatečnou síť komplexních onkologických center a specializovaných pracovišť s multidisciplinárními týmy, které jsou schopny se sejít a případ probrat osobně či elektronicky. Naším cílem je dostat pacienty i ze vzdálenějších regionů, na větší pracoviště, kde se jim dostane kvalitní diagnostiky a centrové, systémové péče a léčby. Mechanismus posouvání pacienta zdravotním systémem nesmí být stresující, aby lidé byli ochotni přijet do jiného města a dostali to nejlepší, co tady je. Jenom u nás v Praze je minimálně polovina onkologických pacientů z jiných oblastí. V Česku je onkologická péče na vysoké úrovni – a co tady hradí zdravotní pojišťovny je naprostá*

rarita ve srovnání se zahraničím,“ vysvětluje doc. MUDr. Jana Prausová, Ph.D., MBA, předsedkyně České onkologické společnosti ČLS JEP. Přelom v léčbě karcinomu plic přinesly nové biologické a imuno-onkologické léky, některé z nich mohou lékaři nasazovat už tzv. v první linii, tedy ihned na počátku léčby. Tyto léky otevřely pacientům, kteří měli v lepším případě devět měsíců života, šanci na čtyřnásobně delší přežití – v dobré kvalitě. Podle prof. MUDr. Jany Skříčkové, CSc., předsedkyně pneumo-onkologické sekce ČPFS, schválily zdravotní pojišťovny za poslední rok úhradu třem dalším biologickým a imuno-onkologickým lékům a další tyto léky může dostávat širší spektrum pacientů. *„Evropská léková agentura navíc schválila další indikace, takže maximálně do dvou let zde můžeme opět čekat více možností, jak naše pacienty léčit a měnit nemoc na chronickou,*“ doplňuje prof. Skříčková. Podle primáře Sovy je pro pacienty jednoznačně lepší jít do větších center, která mají lepší přístrojová vybavení, kratší termíny a poskytují komplexní péči. V Česku je sedm pneumo-onkochirurgických center a patnáct komplexních onkologických center. Jak uvádí MUDr. Stanislav Kos, CSc., FCCP, předseda Českého občanského spolku proti plicním nemocem, příčinou tohoto typu karcinomu – stejně jako většiny ostatních plicních nemocí – je v 90 % kouření, ať už aktivní nebo pasivní. V tuzemsku ročně rakovinou plic onemocní téměř 7 000 lidí, asi 5 500 na ni zemře.

Česká pneumologická a ftizeologická společnost ČLS JEP (ČPFS)

Odborná lékařská společnost, která řeší problematiku všech respiračních nemocí včetně tuberkulózy po stránce prevence, vyhledávání, diagnostiky i terapie. ČPFS vytváří doporučené klinické postupy, vypracovává odborná stanoviska k různým problémům z vlastní iniciativy nebo na žádost orgánů státní správy. Odborné sekce ČPFS prohlubují a rozšiřují informace v jednotlivých funkčních specializacích oborů pneumologie a ftizeologie. Hlavními směry odborného zaměření těchto oborů jsou nemoci spojené s bronchiální obstrukcí, nádory dýchacího ústrojí, infekční záněty včetně tuberkulózy, intersticiální a granulomatózní plicní procesy, poruchy dýchání ve spánku, léčba cystické fibrózy dospělých a další plicní nemoci. Informace o společnosti lze nalézt na www.pneumologie.cz.

Český občanský spolek proti plicním nemocem (ČOPN)

Cílem spolku je prohloubení vzájemné informovanosti a spolupráce mezi laiky a odborníky, zlepšení obecného povědomí o problematice plicních nemocí a organizování aktivit sloužících ke zlepšení situace pacientů se závažnými plicními nemocemi. Od roku 2019 se věnuje i pacientům s rakovinou plic. Odborně činnost ČOPN garantuje odborná společnost (ČPFS). Informace o ČOPN lze nalézt na portále www.copn.cz.

Česká aliance proti chronickým respiračním onemocněním (ČARO)

Instituce, která napomáhá zmenšovat zátěž chronickými respiračními nemocemi v populaci České republiky. ČARO se hlásí ke světové organizaci GARD (Global Alliance against Chronic Respiratory Diseases) a její činnost probíhá pod patronací Světové zdravotnické organizace (WHO). Cílem je na národní úrovni výrazně zvýšit společenské povědomí o chronických chorobách dýchacího systému na všech úrovních zdravotní péče. ČARO sdružuje přes 20 odborných i laických organizací, které se zabývají diagnostikou, léčbou a popularizací nejzávažnějších respiračních onemocnění, kam patří chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN), bronchiální astma, rakovina plic, TBC a řada dalších závažných nemocí. ČARO apeluje na zlepšení prevence a včasné diagnostiky u rizikové části populace s cílem zvýšit účinnost racionální léčby. Více informací na www.caro-gard.cz

Kontakt pro novináře:

Mgr. Markéta Pudilová: market.pudilova@gmail.com, +420 776 328 470

Mgr. Veronika Ostrá: ostraveronika@gmail.com, +420 776 245 881